

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Dal. Regele Ferdinand m.
József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN,

Hétes évre ... .. 600 Lei
Fél évre ... .. 300 Lei
Negyed évre ... .. 150 Lei
Havonta ... .. 50 Lei

Művelődési díjazású szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Bucurestiben 50 baniva
több.

Titulescu a Népszövetség ülésén

Bucurestiből jelentik: A Népszövetség tanácskozásain Románia képviselőit Titulescu londoni meghatalmazott miniszter vezeti. Titulescu most teljes felhatalmazást kért, hogy a kormány nevében a Népszövetség által a magyar kölesön ügyében felvett jegyzőkönyvet aláírja. A genfi tanácskozás után Titulescu Bucurestibe érkezik nagybeteg édesanyja meglátogatására. Ez alkalommal közölni fogja a kormány nyal az uralkodó pár londoni utjának részletes programját.

Sárga könyvre — két könyv.

Londonból táviratkozzák: A megjelent francia sárga könyvre vonatkozólag ma Macdonald miniszterelnök kijelentette, hogy az abban írottakra legközelebb két könyvvel válaszol, amelyben felvilágosítja a francia közvéleményt, hogy annak idején, amikor a tárgyalások Franciaország területi biztosításáért folytak, Franciaország olyan követelésekkel állott elő, amilyeneket semmiféle angol kormány nem teljesíthet. Anglia nem garantálhatja Franciaország keleti határait, amíg a franciák törvénytelen Ruhr-megszállásukat folytatják. Ezenkívül Anglia nem teljesítheti Franciaországnak azt a követelését sem, hogy a Népszövetség rendelkezésein túl is garantálja Európa keleti és délkeleti részén alakult új államok területi sérthetlenségét. Ha Franciaország nem szállta volna meg a Ruhr-vidéket, ugy léte lehetett volna egyezmény Bonar Law és Poincare között olyan alapon, ahogyan a Franciaország és Németország között Angliától is jóváhagyott széles semlegességi sáv húzódott volna.

Sztrájkolnak a váradai újságírók

Oradeamareről (Nagyváradról) jelentik: Az itteni újságírók már hónapokkal ezelőtt mozgalmat indítottak fizetésük megjavítása érdekében, mert az alacsony újságírói fizetésekből nem tudták megélni. A mozgalom azonban nem vezetett eredményre, mert mindezt ideig a lapkiadók nem sikerült egy közös értekezletre összehívni. Ma délelőtt a nagyváradai újságíró szervezet újból felszólította a kiadókat, hogy válaszoljanak a már korábban benyújtott memorandumokra. A kiadók azonban most is válasz nélkül hagyták az újságírók tárgyalási kísérletét. Erre való tekintettel az összes nagyváradai újságírók ma sztrájkbaléptek és emiatt egyetlen lap sem jelenhetett meg. A sztrájkoló újságírók hogy a sztrájk tartama alatt a közönséget mégis tájékoztassák az eseményekről „Reggeli és Déli Tudósító” címen naponta megjelenő röpiratot adnak ki, amelyben a nagyváradai közönséget tájékoztatják a legfrissebb eseményekről.

Tüntető háztulajdonosok a szenátusban

(Változtatás nélkül fogadják el a lakbérjavaslatot. — Befejezéshez közelednek a román-magyar tárgyalások.)

Bucurestiből jelentik: A szenátus tegnapi ülésén az elnök bejelentette, hogy a püspöki nagy kollégiumot március 19-re hívták össze a husz püspök megválasztása végett. Az elnök bejelentése után megkezdődött a lakbérlet törvényjavaslat feletti részletes vita. Elsőnek Pangrat, a bucurestii egyetem rektora szólalt fel, aki szerint a törvényjavaslat igazságtalan, mert az összes szerződésnek érvényét kivétel nélkül meghosszabbítja. A köztisztviselők lakbérének szabályozása által a háztulajdonosoknak lényeges terhet kell magukra vállalniuk. Az állam adjon rendes fizetést a tisztviselőknek és ne hárítsa ilyen formában a terhet a háztulajdonosokra. A javaslatot nem fogadják el. Több hozzászólás után a szenátus a javaslatot 4, 5 és 7-ik szakaszát változatlanul megszavazza.

Bucurestiből jelentik: A háztulajdonosok a tegnapi tiltakozó gyűlésük után ismét tüntetést provokáltak. Az egyik csoport behatolt a szenátus épületébe, amikor ott

éppen a lakbérlet törvényjavaslatot tárgyalják. A folyosókon elkezdődve zajosan tüntettek a javaslat ellen. Bekiabálták az ülés-terembe:

— *Le a lakbérlet törvényjavaslat! Házaikat akarjuk!*

A teremország azonban rövidesen kiszorította a tüntetőket a szenátus épületéből. A háztulajdonosok ezután a Bratianu szobornál ismét összegyűltek és mintegy ezren tüntetve a háztulajdonosok szövetségének helyiségébe vonultak, ahol több heves szónoklat hangzott el a lakbérlet javaslat ellen.

A román-magyar tárgyalások.

Bucurestiből jelentik: A Vilto-
rul hivatalos forrásból nyert értesülés alapján közli, hogy a román-magyar delegáció jogi albizottságának munkája a befejezéshez közeledik. A bizottság legközelebbi ülésén a kiszolgáltatások, polgári perek, telekkönyvek, anyakönyvek és a bíróságok hivatalos iratainak kölcsönös kicserélése ügyében kötendő egyezmény alá-

írására került a sor. E hét folyamán a Magyarországon keresztül utazó román állampolgárok zavartalan utazását biztosító egyezményt is aláírják. A levéltári bizottság még folytatja munkáját. Megállapodást létesítettek a Gojdu alapítvány kérdésében is, amely szerint az alapítványnak Magyarországon levő birtokait a tulajdonos szabad rendelkezésére bocsájtják. A pénzügyi bizottság a kártérítés ügyében olyan megállapodást létesített, amely szerint a román kormány beleegyezik abba, hogy Magyarország a jövételi összeg bizonyos részét mezőgazdasági és ipari gépek szállítással egyenlítőse ki. A fennmaradó összeget azonban aranykoronában követeli Románia. A tárgyalásokat folytatják.

Besszarábia ügye.

Bucurestiből jelentik: Az Universal értesítése szerint a szovjet kormány erővel akciót indított Románia ellen Besszarábia visszacsatolása érdekében. Számos népgyűlést tartottak, amelyeken határozati javaslatban követelték Besszarábia elszakítását Romániától és Oroszországba való bekebelezését.

A nép zenekulturája.

Irta: Dr. Mezey Zsigmond.

Manapság „a klasszikus zene fénykora” alatt rendszeren a nagy zeneszerzők (Bach, Händel, Mozart, Gluck, Haydn, Beethoven) nagyvonalú műveit értjük és könynyedén átsiklunk az akkori népnél az egész életet magába ölelő zenekulturáján, amelyhez hasonló virágzó tökéletességet pedig csak a görög nép és az olasz reneszánsz-kor művészete mutathat föl. A zene klasszikus korának nemes tartalommal telt kultúrájáról igazán el lehet mondani, hogy népszerű volt, mert — ellentétben a mai időkkel — nem a koncerttermek kiválasztott közönségének, hanem a nép széles rétegeinek életét szepítette meg. A tisztára merkantil alapon kifejlődött mai hangverseny-üzem akkoriban ismeretlen fogalom volt azzal a létes lélek rátermettségű koncertközönséggel együtt, amely nem lelki élményekért, hanem hiúságos külsőségekért, idegcsiklandó szenzációkért látta meg a hangversenyeket. De

ha a klasszikus zenei kornak nem is voltak nagy, ragyogó hangversenytermei, magát az életet hatotta át meg át a komoly zene szeretete és annál bensőségesebben virult a házi kamarazenélés. A kamarazenét művelő főúri és polgári szférák a szellemi élet legkiválóbb egyéniségeit látták vendégül. Ilyen muzsikális házak nem egyszer nagy művészeti események színhelyei is voltak. Így a Schuppanzigh-kvartett Beethoven új vonósnégyesét rendszerint gróf Razumovszky orosz nagykövet bécsi szalonjának meghívottai előtt mutatta be első ízben; ezeken az estélyeken ismert meg a zenetudán a viruló szépségű ifjú főúri hölgyeket, akik iránt aztán heves szeretetre lobbant. Az Eszterházy grófok Kismarton kastélyának koncerttermében Haydn tartott hosszú időn keresztül zenekari és kamarazenéi estélyeket, amelyeken az akkori társadalmi és irodalmi élet színe-java jelent meg. De ezen felül számtalan műkedvelő szalóban is lelket gyönyörödtetően csengettek meg a kamarazene

tim szépségei. Hogy csak a legnevezetesebb kamarazenéi körök egyikét említsük: Weinar képzett kamarazenészeit Schröter Corona asszony gyűjtötte egybe, a kinek estélyein Goethe is gyakran megjelent. Egyáltalán a muzikális házak lelkes műkedvelői voltak a klasszikus zene igazi népszerűsítői, akiknek a mai zeneköltők, sajnos, nincsenek tekintettel, amikor virtuóz hatásokra szánt koncertzenéjüket megírják. Manapság már a kamarazene — ez a kimondottan intim zeneévezésre szánt műfaj — sem házi muzsika: ma már ennek az előadásához is virtuozok kelljenek. Mennyire más szempontok vezették műveik megírásánál Haydn, Mozartot és főképpen Bachot, aki megkapó főnőségű művelő műnyomórészét „A kedves műkedvelőknek” ajánlta.

A klasszikus zene korabeli polgár tehát nem pusztán szobadísznek vagy — ami még ennél is rosszabb — nem a szomszédlakókat kinzó inkvizíció eszköznek tartotta a lakásán zongorát. A kamarazene még mindig az élet léte

Bucurestiből jelentik: Az Univerzális ügy értesült, hogy Brătianu Vintilla pénzügyminiszter által, az olaszországi kereskedők kezében levő kincstári bonoki konszolidálása ügyében elkészített javaslatot az olasz kormány elfogadhatatlan

nak minősítette. Az erre vonatkozó jegyzékváltás a királyi pár közeli külföldi utazása miatt lényeges nehézségekbe ütközik. Ezzel kapcsolatban az Univerzális sürgős felvilágosítást követel a kormánytól.

Viharban a Dixmude léghajón.

(A híres Zeppelin utolsóbelőtti útja.)

Élénk emlékezetünkben van még a Dixmude borzalmas katasztrófia, amelyet mintegy másfél hónappal ezelőtt az egész világsajtó részletesen ismertetett. A léghajó akkor Afrikát akarta átszelni, de a szélvihar a Földközi-tenger fölé sodorta, ahol azután villámcsapás vetett véget halálközelmének. A Dixmude, mint annak idején megtartuk, Németország léghajó-parkjának büszkesége volt de a békeszerződés folytán ezt is át kellett adni Franciaországnak. Az óriási Zeppelin, amelynek köb tartalma 68.500 köbméter, hosszúsága mintegy 225 méter volt, nem sok utat tett meg francia szolgálatban, mert jó időbe került, amíg a francia legénység és tisztikar tisztába jött a szerkezetével és megtanulta a kormányzást. A Dixmude legelőször rövid kísérleti utat tett Korzika szigetére és vissza s csak a múlt év augusztusában vállalkozott egy 19 órás utra, amelynek befejezése után már csak titolsó kirándulása következett. Erről az utolsóbelőtti utazásról mond el érdekes dolgokat Maxime Baze, aki mint újságíró a Dixmude egyetlen polgári utasa volt.

„A hatalmas szilárd léghajó a

nyörködtető, bensőséges dallamfűsz is virágzott ott. De a házon kívül is elsőrangú muzsikában volt része. A templomban — a mai egyházi zene tudálékosságával szemben — Bach, Mozart akkordjainak égi tisztasága emelte transzcendentalis magasságokba. A színházban, a mai operettek zagyva táncegyvelegje helyett, Donizetti, Auber, Rossini, Flotow stb. vigoperáinak nemes lendületű áriái szórakoztatják. Táncolni is csak értékes muzsikára táncol: Strauss János és Donner pikáns ritmusai, de látgy lírája keringő-zenéjére. De sőt még az ucca is csupa hangulat, amikor leszáll az est és megcsendülnek a szerenádok igéző hangjai.

Mindez ma már a múlté. A régi korról és a régi kor idealizmusával, ugylátszik, letűnt az egész népet magába ölelő zenekultúra is. A nép valaha szívvel-lelkével ott volt a zene napfényes magaslatán és nagy kérdés, hogy valaha is visszajut-e oda, ahonnan a mindjobban elanyagiasodó élet le szorította?! Szomorú tény, hogy a tömeglélek ma már nem lelki gazdagodásnak, hanem csak szó-

jelzett időpontban minden nehézség nélkül kigördült hangárjából. A következő pillanatban a hat légcsavar forgásba kezdett s csakhamar gyermekjátékká zsugorodtak össze a házak és a fák s a repülőterem álló tömeg nyüzsgő hangya seregnéki tünt fel. Beállt az éj s Toulon égő fénypontokkal szórta be alattunk a terepet. Fényszóróink most felvillantak, mintha utat keresnének s röviddel rá a nyílt tenger felett jártunk.

— Tizenötórás repülés után a Dixmude átszelte a Földközi-tengert és a spanyol partok mentén haladtunk. Barcelonánál hirtelen elsötétült az ég, viharfelhők hömpölyögtek elő s villámok cikázták át a mennyboltot.

Plessis sorhajóhadnagy, műserei előtt állva adta ki a parancsot, míg Bourdier és Marcaggi hadnagyok egyik hajócskából a másikba rohanva felügyeltek a legénységre és ellenőrizték a motorokat. Stopfer sorhajóhadnagy, a Méditerranée parancsnoka, aki mint egyszerű utas jött velünk, a Dixmude kormányánál állt. Valamennyien izgatottak voltunk, de biztunk abban, hogy megmenekülünk a karlandból.

Hatalmas villám fiasította át

rakozásnak tekintik a zenét és megelégszik a nagyvárosi gassenhaue rekkel is. A baj mélyen a korszellemben gyökerezdik, de — céltudatos munkával — gyógyítani lehet, ha fokozatosan megjavítjuk az életet és visszahelyezzük a nép zenei intelligenciáját a klasszikus zenei kor nivójára. Bármennyire is elveszett a népből az idealizmus: bizonyos az, hogy a zene elsősorban a kedély művészete és bizonyos az is, hogy a nép elanyagiasodott lelkét nemesítjük akkor, amikor kétségtelen zeneiségét olyan muzsikával elégítjük ki, amelyik nemcsak elsőrangú értékes, hanem dallamosságával és könnyed formájával közel férközik kedélyéhez. Ilyen muzsikát irjanak zeneköltőink, ha igazi miszsiójukat be akarják tölteni és akkor — legalább a jövőben — nem lesz szükség az elmúlt éveknek azokra, a meddő kísérleteire, amelyek a nép zenei nevelését a remekművek — Beethoven-szimfóniák, Wagner-operák stb. — olcsó „népszerű” előadásával kezdtek meg. Ami ugyanaz, mintha a házépítést a — tetőnél kezdendők.

most a felhőket közvetlen mellettünk. A távirótitviselők nyomban bevonták a függő antennákat. A Dixmude a pokoli vihar kellok közepében küzdött a szélvisszel és a villámokkal. A tíz motor közül három már felmondta a szolgálatot. Kemény viaskodás volt ez. Az egyik olajtartály felborult, a hajókat elöntötte a víz. A parancsnok kikapcsoltatta az elektromos áramot, nehogy villámcsapás érje a hajót. A vaksötétségben még rétetesebb volt az elemekkel folytatott harc.

Hirtelen felhangzott Plessis vészkiáltása:

— A második ballon megrepedt és a középső motor, a legfontosabb nem működik!

S ekkor hihetetlen dolgot láttunk. Az ezer méternyi magasságban a hátor gépezetek felkúsztak a motorokhoz, hogy a lehetőséghez képest kijavítsák őket s ezzel egy időben a tiszték Izolámi igyekeztek a megrepedt ballont, kockáztatva azt, hogy az egész léghajó tűzbe borul és felrobban.

Hat órával később a léghajó az elcsendesedett hajnali égbol-

Ekszerlovaj báróné.

(A gráci előkelő társaság botránja.)

Grációl jelentik: A gráci előkelő társaság egy nemrég lejárt szódott kínos botrány foglalkoztatja, amelyben a társaság egyik legelőkelőbb családja nagy szerepet játszik. 1924 március elején megjelent a gráci rendőrségen az eggenbergi uradalom igazgatója, urnője Herberstein grófnő nevében feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik báró Conrad von Conradshiem örnagy, estélyén egy nagy értékű családi ékszer, 76 szem igazgyöngyöt tartalmazó gyöngysort lopnak el. A feljelentés szerint a grófnő résztvevett a báró házában tartott mulatságon, amelynek folyamán valaki a földön elszórt gyöngyöket talált. A grófnő azonnal nyakláncot kapott, amelyen régi családi nyaklánc függött és ijedtséggel állapította meg, hogy a nyaklánc el van szakítva. Összeszedték a gyöngyöket és fuholagos átnézés után megállapították, hogy mind megvan. Otthon még egyszer megszámlálta a gyöngyöket és csak akkor vette észre, hogy 76 szem hiányzik.

A rendőrség érélyes nyomozást indított az ügyben és csakhamar nyomra akadt. Március hatodikán a rendőrségen egy ismert gráci ékszerész Evangelist jelentkezett, aki előadta, hogy február 29-én, tehát az estély után délelőttön, megjelent nála Conrad von Conradshiem báróné, aki előadásra kívánt egy selyemzsinórra tűzött gyöngysort. Ő nem vette meg, el lenben az ő közvetítésével eladták az ékszer két bécsi ékszerésznek. Az ékszerész vallomása után két rendőrségi detektív, azonnal a bá-

ron a Baleari-szigetek fölött repült.

A veszedelem elmúlt, de még jó ideig meglátszott rajtuk a kiállt izgalom. Ugy, ahogy voltunk, piszkosan, csapzottan és megviselten kártyához ültünk. Egyedül Plessis volt teljesen nyugodt, arca a kivívott győzelem önértével.

Az egész ut hatvan órán keresztül tartott. Algír és Tunis felett elhaladva, Szicílián, Korzikán és Szardinián át tartottunk Cuers felé, ahol a hosszú késés miatt aggodva vártak már bennünket. A kikötés teljesen simán folyt le.

A gyönyörű léghajó, sajnos, nem sokkal éte túl sikeres. Mint tudjuk, az olasz partok mentén érte utol a végzet. Csodálatos véletlen folytán csak Plessis sorhajó-hadnagy, holtteste került vissza a földre s azóta már szülőhelyén pihen.

A szerencsétlenség természetesen nem fogja visszariasztani a repülés hőseit a még vakmerőbb vállalkozásoktól sem, mindaddig, amíg az ember teljesen ura nem lesz a levegőnek.

ró lakására ment és feleségével együtt a rendőrségre kísérték. A báróné töredelmes vallomást tett és beismerie, hogy 55 millió koronáért eladta a gyöngyöket.

A két detektív Bécsbe utazott, ahol megtalálta a két ékszerészt és átvette a gyöngyöket. Mivel a báró kijelentette, hogy hajlandó megfizetni a kárt, szabadon engedték őt és feleségét is. Az eljárást ellenük azonban eddig nem szüntették meg. Az eltulajdonítás indító oka, a rendőrség véleménye szerint az volt, hogy a báró az utóbbi időben nagy tözsdeveszte ségeket szenvedett.

Az alkohol áldozata.

(Akit az ital az öngyilkosságra kerget.)

(Saját tudósítónktól.) Ma délelőtt jelentették az aradi rendőrségnek, hogy Horváth Antal Str. Capitan Ignat (Kapa)-ucca 40. számú ház lakója öngyilkosságot követett el. A helyszínen megjelent a kerületi orvos és az ügyeletes rendőrtiszt. Horváth Antalban már nem volt élet. Az ajtó kilincsére akasztotta fel magát és a hurkot a függöny levágott zsinórjából készítette. Az öngyilkos semmiféle irást nem hagyott hátra amiből következtetni lehet tettenek okára.

A rendőrség kihallgatta feleségét, akinek vallomásából kitűnt, hogy a szerencsétlen ember valamikor szorgalmas munkás volt, de két év óta annyira határba kerítette az alkoholt, hogy a munkát teljesen elhanyagolta. Emiatt összekülönbözött feleségével és a múlt év óta egy lakásban, de teljesen külön életet élnek. A felesége valószínűleg tartja, hogy a szerencsétlen ember az alkoholt okozta elmezavarában követte el tetteit. Az öngyilkos holttestét az

alsótemető hullaházába szállították és az öngyilkosság okának kiderítésére megindult a rendőri eljárás.

Tisztviselők fizetésrendezése.

(Csekélymértvű az emelés.)

(Saját tudósítónktól.) A pénzügyigazgatósághoz ma megérkezett a pénzügyi tisztviselők fizetését rendező pénzügyminiszteri rendelkezés. A fizetések rendezése aránylag jelentéktelen összegekkel történt. A legkisebb emelés 105 lej, a legnagyobb 420 lej. Ezt az utóbbi összeget azonban csak az adminisztrátor kapja. Az emelések mértékét a múlt évi Lalescu-féle, drágasági segélyhez szabták, a melynek 35 százalékát adták most emeléseképpen.

A Közlöny jelentette, hogy pénzügyminiszteri rendelet szerint azoknak a tisztviselőknek, a kik a pénzügyigazgatóság után kapják havi fizetéseiket ezentúl csak minden hónap huszadikán fizetik ki illetményüket. A miniszteri rendelet megengedte, hogy minden hónapban egy nappal később fizessenek, hogy ezáltal átreneti időbiztosítsanak és a tisztviselők háztartását ne tegyék ki rázkódtatásnak. Most az igazgatóság rendeletet adott ki az átmeneti idő megrovídtására, amely szerint minden hónapban öt nappal később fizetnek, mindaddig, amíg a huszadikát el nem érték. Így áprilisban ötödikén fognak a pénz ügyigazgatóságon fizetni.

Milliárdos csempészs.

(Hét kereskedőt letartóztattak.)

(Budapestről táviratozzák.) A rendőrségnek tudomására jutott, hogy több vonatellenőrző detektív nagyarányú koroma, valuta, arany és ékszercsempészt folytat. A pénteki Orient expressz átvizsgálása után a vizsgálatot végző detektíveket is motozás alá vették és a motozás szenzációs eredmény nyel járt. Gampel József detektív-nél milliárdokra menő magyar koronát, valutákat, ékszereket és nyersaranyat találtak. Kihallgatásakor beismernte, hogy a csempészt már régen folytatja budapesti kereskedők és ékszerészek megbízásából, de összeköttetésben volt bécsi nagykereskedőkkel is. Megbízataa olyan volt, hogy úgy szólván pénzbeszedői teendőket látott el Bécs és Budapest között. Az átcsempészett összegek után pedig fix jutalékot kapott. A rendőrség ezzel kapcsolatban több textilkereskedőt és ékszerészt állított elő. A nyomozást tovább folytatják. Érdekes, hogy a detektív bevallotta, hogy a gyanút úgy sikerült elhárítani magáról, hogy a legszigorubbán járt el az utasok ellen és a legcsekélyebb csempészségi kísérlet miatt is azonnal feljelentést tett, úgy valóság-gal hirhedi volt a szigorúságáról.

(Budapestről jelentik: A nagyarányú valuta és ékszercsempészsé-

si ügyből kifolyólag ma több előzetes letartóztatás történt. Letartóztatták Havas Jenő textilkereskedőt, Holmy Sándor textilgyőzőköt, Neumann Arnoldot, a Neuman-

Háztulajdonosok bucaresti kongresszusa

(A nagygyűlés határozatai. — Tiltakoznak a magántulajdon érvének megsértése ellen.)

Március 9-én és 10-én tartották meg a háztulajdonosok országos nagygyűlésüket Bucarestben a Dácia és az Olimpia termeiben. A nagygyűlésen résztvettek a főváros polgárságán kívül Barlad, Constanta, Craiova, Jassi, Pitesti, Ploesti, Arad, Timisoara, Sibiu, Cernaut (Cernovic), Ohisneiu (Kisenev), stb. városok küldöttségei.

A nagygyűlésen Bucaresti háztulajdonosai impozáns főmegeken vettek részt. Egyedül a Dácia termében 3000 ember vett részt a nagygyűlésen s emellett a kapualja, sőt a gyűléstermek előtt az utca is telve volt a bucaresti háztulajdonosok szövetségeinek tagjaival. A nagygyűlésen Lahovary Emil elnökölt. Lahovary a nagygyűlés első feladatául az ország összes háztulajdonosainak megszervezését tűzte ki.

Costescu kapitány, a bucaresti háztulajdonosok szövetségének ügyvezető igazgatója egy tervezetet terjesztett elő arról, hogy mondja ki a nagygyűlés határozatilag az ország összes háztulajdonosi szövetségeinek egy országos szindikátussá való átalakulását. A közgyűlés az indígyányt egyhangulag elfogadta.

Istrate Micescu, az ilfovi ügyvédi kamara elnökének javaslatára határozatilag kimondotta a nagygyűlés azt, hogy a magántulajdon sérthetlenségének alapján áll s ezt tekinti a mai állami és társadalmi rend egyedüli megingathatatlan alapjának.

A szönyegen forgó új lakbérleti törvényjavaslatl szemben a kongresszus igen heves tiltakozást fejtett ki. Megállapította azt, hogy úgy a bérlők, mint a háztulajdonosok egyesületeiből hiányoznak a nagyok, — tehát a nagybérlet és a nagy háztulajdonosok, akik minden gyűlekezés és szervezkedés nélkül is egymásra találtak. Azt a körülményt pedig, hogy a kis lakbérletet és a kis háztulajdonosokat egymás ellen hangolják, lelkiismeretlen földalatti munkának minősítették, amelynek nincsen más célja, mint az, hogy azok, akik eddig békében éltek együtt, egymással ellentétbe kerüljenek.

A közgyűlés reményét fejezte ki afelett, hogy a lakók és háztulajdonosok meg fognak tudni egyezni egymással, erre nézve nekik a törvényhozás módot nyújt. Eppen ezért, nem is annyira a lakbéremelés esélye, mint inkább a magántulajdon korlátozása miatt foglalt az új javaslat ellen állást, követelvén, hogy egy rövidebb — legfeljebb egy évi — átmeneti határidő letelte után a háztulajdonnak minden korlátozása megszűnjék és a bérlői viszony kizárólag a bérlők és háztulajdonosok szabad egyezkedésére alapíttassék.

A nagygyűlés megállapította azt, hogy lakáshány nem is létezik, mert az állam, a vármegyék, a községek, a pénzügyi, nagyobb ipari és kereskedelmi vállalatok, amelyeket egyáltalában nem lehet az inséges lakók közé sorozni, egyáltalában nem vehetik joggal igénybe a magánházakat, ezek az intézmények és vállalatok nincsenek a meghosszabbításra ránt-

és Zoltán cég főnökét, Görög Nándor és Wiesenbacher József ékszerészeket, Frey Zsigmond textil nagykereskedőt és Hirschi Jenő textilkereskedőt.

va sem a hivatalaik vagy vállalataik, sem az alkalmazottaik elhelyezését illetőleg.

Statistikát készítettek a nagygyűlés előadói arról, hogy az állam, a megyék, a községek, a pénzügyi, a nagyobb ipari és kereskedelmi vállalatok és alkalmazottaik által elfoglalt lakások a városi ingatlanoknak 20 százalékát teszik ki. Ha 1920. április 1-től kezdve, amikor a hádiállapot hivatalosan is megszűnt, a felsorolt intézmények és vállalatok építkezési kötelezettségüknek Jugoszlávia módjára eleget tettek volna, akkor ma már nem létezne lakásinség és az építkezések folyamánként a bérbeadók között a békébeli szabad verseny visszaállt volna, annyi lenne a bérbeadó üres lakás.

A lakberek alacsonyágát illetőleg érdekes statisztikai kimutatást mutattak be a nagygyűlésnek, amely szerint: 1916-ban 1 kgr. kenyér ára

Szegheő István kivándorlási csaló bűnlajstroma.

(A temesvári sziguranca már régóta keresi. — Felesége és dr. Gráczy ügyvéd szerepe.)

(Saját tudósítónktól.) Mai számunkban jelentettük, hogy hurokra került Szegheő István, ez a veszedelmes kivándorlási hiéna, aki nek a viselt dolgaival a sajtó már több ízben foglalkozott. Szegheő néhány hónappal ezelőtt az utolsó pillanatban szökött meg Temesvárról és csak így került el, hogy Toma és Rolaru sziguranca detektívek letartóztassák. Szegheő több sváb parasztot is hamis igéretekkel csalt ki Németországba és azok csak ott vették észre, hogy utlevelük nem Amerikába szölt. Viszont Temesvárról történt szökése után továbbra is ürte kivándorlási csalásait, amelyekben felesége, aki Temesvárott a Gyárvárosban Uri-uoca 18. szám alatt lakik, hűséges segítőtársa volt.

A Közlöny volt az, amely már január havában „Amerika helyett Magyarország” című cikkeiben leleplezte azt a bűnszövetkezetet, amely román nemzetiségű állampolgárokat csempészt ki Amerikába. Január tizenkilencediki számunkban, a királyi ügyészséghez intézett feljelentésünkben nyíltan megírtuk, hogy dr. Gráczy Ferenc temesvári ügyvéd egyik ügyfelét Szegheő Istvánnéhoz utasította „aki jó viszonyban lévén a határrendőrséggel, megvásztogetés útján mag tudja könnyíteni a határokon való átutást.”

Nem tudjuk megindította-e a temesvári hatóság cikkeink alapján az azokban megjelölt bűnösök ellen az eljárást, mert hivatalos

volt 0.25 lej, 1923-ban 5 lej, a fűs kilója 0.80 volt, ma 26, a rizs kilója 0.50 volt, ma 35, a cukor kilója 1916-ban 0.80 volt, ma 27 lej, stb.

Ebből a nagygyűlés leszögezte azt, hogy a négyszeres béremelés nem éri el azt a mértéket, amely mellett — tekintettel az elsőrendű élet-szükségleti cikkek több ezer százalékos megrágulására — akár az ingatlanok karbantartásáról, akár a túl magas városi adók viseléséről szó lehetne. Az ingatlanok leromlása és lassu elpusztulása nem lehet sem az államnak, sem a társadalomnak célja. A nagygyűlés a maga határozatait a fentiek értelmében megformulázta és egy bizottságot választott abból a célból, hogy azokat szenátus elé eljuttassa.

Az aradi háztulajdonosok szövetségének kiküldöttei és pedig dr. Székely Aladár szövetségi ügyész, Hunvady József és Panaitescu Péter háztulajdonosok résztvettek a nagygyűlésnek a lakókat és háztulajdonosokat egyformán súlyosan érintő lakásrevizálások kérdésében kifejtett munkájában, amit, miután a csatolt területek lakóit közelebből érinti, a hionapi közleményekben fogok ismertetni.

Dr. Székely Aladár ügyvéd,
az aradi háztulajdonosok
szövetségének ügyésze.

értésítést nem kapunk, pedig a most Aradon megkezdett vizsgálat kiderítette, hogy Szegheő István nagy bűnlajstrommal rendelkezik. Felhívjuk tehát most az aradi nyomzó hatóságok figyelmét fenti cikkeinkre és kérjük, hogy a leg-erélyesebb vizsgálatot egyszer-mindenkorra tegye lehetővé a kivándorlási hiéna bűnös manipulációt.

Az ügyészség rágalmazója.

(Egy rendőri tévedés epilógusa.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma Petrovici György satkinézi (Temes megye) jegyző ügyét tárgyalta, akít hivatalos közegyet megrágalmazásával vádoltak. Petrovici 1920. szeptemberében Aradon járt fia ügyében, majd gyalog Pécskára indult. A Neumann-gyár környékén egy közrendőr állította meg és igazolásra szólította fel. Miután igazolta magát, tovább akart menni, de a rendőr csempészt gyanított a jegyzőben és letartóztatta. Abban az időben a rendőrök sok csempészt tartóztattak le azon a környéken és a jegyző viselkedése megerősítette a rendőrt gyanújában. A foglyot egy detektívnek adta át, aki Timisoarára kísérte. Ott kiderült, hogy Petrovici nem csempész, amiért szabadon is engedték. Petrovici azonban nem nyugodott bele az ügy ilymódon való elintézésébe és feljelentést tett a detektív ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Amikor néhány hónap elteltével nem érkezett feljelentésére válassz, írásbeli feljelentést tett a törvényszéki elnöknek, amelyben az ügyészséget szal vártolta, hogy az

aktákat tudatosan tartják vissza. A feljelentést áttették az ügyészséghez, amely a jegyző ellen eljárást indított hivatalos közegek megrágalmazása miatt. A bíróság előtt Radianu, a ti-

Bécsi levél a tavaszi divatról, a nyakravaló zsebkendőiről, a kalapról és a cipőről.

(A Közlöny bécsi szerkesztőségének tudósítása.) Az uccákon bokáig érő sár, az utolsó hó szépen olvadozik. A tavasz ugyan még csak a locs-pocsban jelentkezik, a bunda még jól elkel, a nők fejére azonban felkerültek a tavaszi kalap-kreációk. A forma ugyanaz, mint télen volt, kicsiny, harangalakú, az uralkodó szín szintén azonos fekete, sötétkék, sötétbarna és elvétve vörös. Ez utóbbit a divatesmaló masamódok nagyon farszírozzák, azonban eddig nem nagy sikerrel. A sötét tónusú kalapok díszítésére ellenben örömmel használnak vörös, tengerkék, világoszöld és aranyárga anyagot. Főként a vörös korall-gyöngyökkel kirakott és szegélyezett, vörös csattokkal díszített kalapok igen kedveltek. Amely asszonyoknak azonban mincsen pénzük korállra, azok egyszerűen ugyanilyen színű himzéseket alkalmaznak.

Tavaly Párisból egyenesen Budapestre került — ottan Biller Irén honosította meg — míg végre az idén ide Bécsbe is eljutott a színes apáche-kendőök divatja. A nők úgy festenek mintha akut torokfájásuk lenne, azonban ennek ellenére nem akarnak ágyba fekülni. A divat ellen azonban nem lehet semmit sem csinálni, a múltkor láttam egy öreg nénikét, aki divatját multa, a múlt század 80-as éveire emlékeztető fekete kosztümjében valószínűleg a köznigrützi csatatéren elesett férjét gyászolta, a nyakkivágás alól azonban kacér piros kendő kändikált ki. Meglehet, hogy csak zseb kendője volt, a divat parancsa folytán azonban nem táskájába tette, hanem nyakára kötötte.

A kosztümök színe fekete és sötétkék, keskeny fehér szegélyekkel, csikókkal. Gyakran lehet látni himezett kosztümöket is. A kabátok az idén is rövidek, a szoknyák — hála a jó égnek — szintén. Egyelőre csak a bokák látszanak ki, meg van azonban minden remény, hogy a nyárig ismét térdig rövidülnek. A rövid szoknya divatját ez alkalommal a nők harcolták ki a divat mestereivel szemben. Jól tették, mindennek előtt, mivel nyáron nem fognak annyi port felverni, legalább is nem szoknyáikkal, hanem legfeljebb lábszáraikkal, amely utóbbi nem káros a tudóré nézve, legfeljebb a szemre, azonban ezen segíteni lehet, nem kell odanézni, ha a lábszár csurnya. A harangforma egyébként teljesen eltűnt.

A divat szempontjából az idén igen fontosak a cipők és a keztyűk. Minden ruhához új cipőt és

misoarai vezérügyészség kiküldöttje képviselte a vádat. Petrovici Györgyöt ezer lej fő- és ötszáz lej mellékbüntetésre ítélték, amelybe mindkét fél belenyugodott.

új keztyűt kell vásárolni. A cipészekre és keztyűsboltokra tehát nagy konjunktúra vár, férjnek és barátának lenni azonban nem irigy, létsreméltó dolog. A tavasz és a nyár divatos cipőinek színei a vörös, kék, aranyárga és — ha minden jól megy — Tutankamen-egyveleg lesz.

Tegnap este volt egyébként Poiret mester tavaszi redoutja. Miként azonban a fentebb vázolatkból kitiunik, Bécs asszonyai nem vártak a nagy Poiret-ra, hanem már érkezése előtt megcsinálták a tavaszi divatot. Poiret mester egyébként ez alkalommal innen nem Budapestre, hanem Pozsonyba megy házalni modelljeivel. A vasárnapi Kärtnerstrassel és ringi korzó ugyan színesebb és tökéletesebb divatrevüt nyújt, mint ez a beszámoló, azonban ha az asszonyok nem is, de a férfiek minden esetre elegendőnek, sőt túlelégnek fogják minősíteni.

Szeme Pál.

Irodalom, művészet

A vén gazember.

(Mikszáth regénye után színpadra alkalmazta Harsányi Zsolt. — Bemutató az aradi Városi Színházban.)

A hétfő esti premieren a színpadon és a nézőtérén végigsuhant Mikszáth drága humora, derűs életfilozófiája, pipaszó melletti kedélyes kritikája a beteg magyar társadalomról. A vén gazember, ez a drága, becses Mikszáth regény tulajdonképpen korrajz, a tunya semmittevő zsenyri találó jellemzése, azé a típusé, amely engedte, hogy vagyonát meglopják és amely természetesen vette, hogy tisztartója vagyont gyűjt mellette, míg az ő utolsó párnáját dobra üti a végrehajtó. Ez a nagy szerű Mikszáth regény már annyira közzismert, hogy fölösleges is kommentálni, alakjai kikristályosodott gyöngyei a magyar karakterrajzolásnak. Harsányi Zsolt igazán mesteri kézzel dolgozta át a színpad számára ezt a remekművet, érintetlenül hagyva a regény minden szépségét, úgy, hogy a közönség mindvégig csak Mikszáthot hallotta és élvezte.

Az előadás gondos és összevágó volt. Borlyt, a vén gazembert, aki ura gyermekei részére dézsmálja husz esztendőn keresztül az ősi vagyont, Jávort, ez a kiünnö jellemszínész játszotta, teljesen beleélve magát a szerepbe. Maszkja, játékja tökéletes volt, igazi Mikszáthi figurát láttunk tőle. Sereghy a huszárfőhadnagyunkát játszotta meg szívvel-lelélkel, igaz szavakkal. Darvas Ernő

tékozló Inokay, bárója szintelen volt, Ekecs és Selmeczy, ellenben igazi karakter-alakokat vittek a színpadra. Tibor Lóri elrajzolta a báronő nagyszerű alakját, de szép és őszinte alakítást produkált Har-math Jolán a szerelmes fiatal bárónkisasszonyból. Kisebbs szerepeket játszottak Kallós, Gyarmaty, Ács, Ladiszlay és többiek. A jó előadást alig pár ember nézte végig, a Kulturpalota hatalmas terme szinte kongott az ürességtől, pedig a rossz viszonyok közé jutott színtársulat intenzívebb támogatást érdemelne. (k. s.)

A timisoarai színház műsora. Kedd: Vörös malom. Szerda: Vörös malom. Csütörtök: Román előadás. Péntek: Szerelem királya (operett-premier, premiehelyárral, premierbérlet.) Szombat d. u. 3 órákor: Gyermekelőadás, olcsó helyárral, 5 órákor: Falurossza, 8 órákor: Szerelem királya (rendes helyárral.)

Az aradi színház műsora a Kulturpalotában, Szerdán: A vén gazember. (C.) Csütörtök: Rab Mátyás. (A.) Pénteken: Rab Mátyás. (B.) Szombaton: Román színtársulat vendégjátéka. Vasárnap d. u.: Pompadour. Este: Rab Mátyás. (C.)

Az aradi színház hírei. Rab Mátyás nagy operett repriz. Rajna és Czobor híres operettjét hosszas szüneteltetés után tüzte újból műsorra a színház igazgatósága. Ez a magyaros motívumokkal telített szép zenéjű operett a történelem változatos, eseményekben gazdag korát varázsolja a színpadra és szerzője szakavatott kézzel állította a színpadi siker szolgálatába a történelmi eseményeket. A színház igazgatósága parádés szerep osztásban eleveníti fel a Rab Mátyás-t, amelyet az operett-együttes elsőrangú erői bizonyára a színház állandó műsordarabjává avatnak. A címszerepet Balogh Böske játsza, aki ebben a nagyszerű trikós szerepben lázba hozza majd egész Aradot. De hasonló hálás szerepet játszanak Szeghő Lili, Barikó Etus, Foll-nuszne, Fáskertti Maca, Gyözd, Ekecs, Faludi, Ladiszlay is, együttesen a Rab Mátyás felelevenítésével sok forró estére van kilátása a színháznak. A Rab Mátyás reprizét csütörtökön tartja meg a színtársulat a régi népszerű operettet még pénteken és vasárnap is műsoron tartja az igazgatóság. — Vasárnap délután az utóbbi idők legzajosabb sikerű operett-ujdonságát, a Pompadourt ismétlik meg a közkedvelt, elsőrangú szereposztásban. — A színház t. bérlőjéhez. A román színtársulat szombati vendégjátékára való tekintettel a vasárnap esti Rab Mátyás előadását kivételesen C. bérletben tartják meg.

Aradi mozi-hírek.

A nevetés nagy mestere, Max Linder egy rendkívül ötletes meséjű paródiában lép föl az Apolló színház műsora. A darab címe „A negyedik muskétás”, amely a híres „Három testőr” paródiája. A közönség a darabnak mind az öt felvonását keresztül kacagja. A főszerepet egy gascogni birtokos fiát, aki Párisba megy vagyont gyűjteni, Max Linder alakítja utólréhetetlen művészetével. A végén különböző humoros helyzetek után mint a királyné becsületének megmentője, tagja lesz a királyi testőrségnek és mint ilyen, szerelmét elveheti feleségül. A Ne-

gyedik muskétást az Apolló mozgószínház 12-től kezdődőleg 3 napon keresztül vetíti.

Sámson, a néma óriás a főhőse az Uránia mozgószínház műsorának, melyet mártól kezdve vetít. Kalandok közepette Sámson megismerkedik egy tanítónővel. A tanítás alatt Sámson beleszeret a tanítónőbe és semmi sem áll útjában Sámson boldogságának. Az érdekes meséjű filmet még két napig vetíti az Uránia.

Vitás tartozás.

(Egy bécsi marha-export bonyodalma.)

(Saját tudósítónkól.) Rendkívül bonyolult ügyben tartott ma tárgyalást az aradi törvényszék polgári tanácsa. 1923 augusztus havában Róth Béla és Jungert Manó petrozsényi mészárosok ösz-szekötésbe léptek a bécsi Fleischverwerkungs und Import Gesellschaft céggel. A mészárosok marhaszállításra tették ajánlatot, azzal a feltétellel, hogy a bécsi cég 80 millió osztrák korona hitelt nyújt nekik. Az összeget a bécsi cég Bécsben bocsátotta a szállítók rendelkezésére, kik a felvett előleg ellenében egy biankó váltót tettek letétbe a bécsi cég által kijelölt egyik aradi pénzintézetnél. A két mészáros állandóan szállította a marhákat. A nyolcvan millió osztrák korona előleget pedig különböző bankoknál leire váltották be.

Róth csakhamar észrevette, hogy az üzlet nem olyan jövedelmező, mint ahogy gondolta, mert a bécsi cég nagy kamatot és értékesítési költségeket számolt fel nekik. Elhatározta, hogy az összeköttetésnek véget vet. Sirogonyzött a bécsi cégnek, hogy a náluk levő tartozást fedezzék a legutolsó szállítmány eladási árából és intézkedjenek, hogy a biankó váltót visszakapja az aradi banktól.

A bécsi Fleischverwerkungs cég válaszképpen értesítette a szállítókat, hogy számlájukat újabb három és félmillió osztrák korona kamattal terhelte meg. A marhák eladásából hatvan millió folyt be és a biankó váltó átvétele ellenében még huszonhat és fél millió osztrák koronát kell fizetniük.

A mészárosok azonnali elszámolást kértek a bécsi cégtől. Az elszámolás nem érkezett meg és az aradi pénzintézet, amelynél a váltót letétbe helyezték, felszólította őket, hogy a huszonhat és fél millió koronát fizessék meg. Különben perlik őket. A mészárosok nem voltak hajlandók az elszámolás megejtése előtt az összeget ki fizetni. A bank néhány nappal ez előtt kiállította a biankó váltót nyolcvanhat ezer lejre és bepereltte a két mészárosot.

A tárgyaláson a mészárosok ügyvédje azzal érvelt, hogy az aradi pénzintézetnek nem volt joga a váltót kiállítani, mert nem neki, hanem a bécsi cégnek tartoz-

fak. Azután újabb kifogást jelentett be a váltóm szereplő összeg ellen, mert a huszonhat és fél millió osztrák korona mai kurzusa nem 86 ezer, hanem legfeljebb hatvan ezer lej. A hatalmas kamatok le-

számításával pedig legfeljebb 40 ezer lej lehet a bécsi cég által követelhető összeg. A bíróság elrendelte az aradi pénzügyet két igazgatójának kihallgatását, ami a napokban történik meg.

már itt a szabadság táncórája, a mi felnőtteknek 50, de felnőtteknek csak 25 lej... (k. s.)

Az aradi közönséghez.

(A hajléktalan aradi színtársulat kiáltványa.)

Az aradi színészetet fenyegető válságos napok után a színtársulat derék tagjai a rekonstrukció munkájához kezdenek. Mint annyiszor, most is Aradyáros kulturális közönsége felé fordul a színészek bizalma és tőle várja, hogy amugy is súlyos helyzetében lapkadatlanul kitart mellette. Csak a közönség osztatlan bizalmával és pártfogásával tudja az a derék, lelkes csoport, amely ideiglenesen szánt üzve a színházi otthonból, ideiglenes színpadon akarja tudásának javát adni, a főléje tornyosult nehézségeket sikeresen átküzdeni. Ennek tudatától áthatva, a színtársulat nevében Róna Dezső színgazgató a következő nyílt levéllel fordul a közönséghez:

A színház felett fellobbant lángok csaknem végső veszélybe sodorták az aradi színészetet s megsemmisítéssel fenyegették százhusz ember fáradságos munkájával s nehéz verejtékkel fentartott existenciáját. Tudatában vagyok annak a felelősségnek, amely reám hárul ezen emberek anyagi létének biztosításáért és bár magam is óriási anyagi károkat szenvedtem, minden lehető el akarok követni, hogy a színtársulat tagjai munkájuk gyümölcéséhez jussanak. Arad város vezetőségének gyors és lelkes segítségével ideiglenes hajlékot kaptunk az aradi Kulturpalotában, új terrenumot arra, hogy megvalósítsuk művészi céljainkat. S mikor új lendülettel fogunk a leümlt vihar után munkához, bizakodó tekintetünk néz ismét Aradi megértő és támogató közönsége felé. Hónapokon át örömmel és hálával fogadtuk a közönség áldozatkészségének nyílt vállalásait és csak azt kérjük, ne lankadjon az irántunk való érdeklődés, minél tömegesebben keressék fel ezután is előadásainkat, melyeket a Kulturpalotában rendezünk. Az egész aradi színészet nevében teszem az ígéretet, hogy a bizalom, melyet a nehéz napokat élő aradi színháznak előlegeznek, nem fog melettatlanokra pazarolótani. Abban a reményben fordulok az egész színtársulat nevében a közönséghez, hogy addig is, amíg a színházat restaurálják, a Kulturpalotában is fellkeresi estéről-estére, minél nagyobb számban az aradi magyar színészetet. Róna Dezső, színgazgató.

— Megalakult a belga kormány. Brüsszelből táviratozzák: A harmadik Theunis-kormány véglegesen megalakult és március 18-án mutatkozik be

HIREK.

Megkerült szökevények

(Timisoarára akartak menni a megkerült aradi diákok.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny mai számában megírta, hogy két kis aradi gimnazista Lehr Gyula és Scheer Kálmán az iskolában elkövetett csíny miatt megszöktek otthonról. Míg a szülők itthon kétségbeesetten keresték a gyermekeket, ők gyalog Timisoara felé indultak, zsebükben a két kifli és huszonnégy lej. Tegnap este pihenőt tartottak Vingán és a faluba mentek, ahol az egyik padra leültek és tanácskoztak a teendőik felett. A szökést még nem bánták meg, mert a kis pénzből még vehettek ennyit, de most már azon tanácskoztak, hogy hol aludjanak.

A két kis gyereket felkeltette az egyik vingai rendőr figyelmét, aki hozzájuk lépett és megkérdezte őket, hogy hova valók. A fiúk megijedtek a rendőri zubbonytól és remegve megvallották, hogy ők bizony szököknek otthonról és Timisoarára akarnak menni. A rendőr az őrszobára vitte a fiukat, ottartotta őket éjszákára és ma reggel Aradra kísérte őket, ahol átadta a szökevényeket szüleiknek.

— Goga Octavian Timisoarai. Goga Octavian, a neves román költő és politikus március 23-án tartja kulturális előadását Timisoarai, a tisztikaszinóban a Principele Carol román kultúregyesület rendezésében.

— A román-jugoszláv határrendező bizottság Timisoarai. Ma érkezett meg Timisoarára a legutóbbi román-jugoszláv határrendező bizottság. A bizottság elnöke Rad Petkovics ezredes és március 21-ig munkálkodik Timisoarai és környékén. A bizottság a technikai részletek megvalósítását, a határpontok kijelölését és a térképezést végzi. Jelenleg Obéba és Zsombolya Romániához való csatolását és Párdány, Módos jugoszláv megszállását végzik el. A tárgyalásokat csak a román bizottság elnökének, Dragonescu ezredesnek Bucurestiből való visszatérése után kezdik meg.

— Román hetilap indul Timisoarai. Timisoarai Gazetta Banatului címen hetenként megjelenő román lap indul meg. Dr. Nemoianu Péter volt lugoji prefektus szerkesztésében. A lap a néppárt szolgálatában áll, de hírszolgálatát minden eseményre kiterjed.

— A magyar nemzetgyűlés. Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén Ernst Sándor képviselő nagyobb beszédet mondott, amelyben követelte, hogy a kormány védje meg a tömegeket a koronarontással szemben, mert különösen a középosztály van súlyos helyzetben.

— Jugoszlávia hazarendelte szófiai követét. Belgrádból táviratozzák: A jugoszláv kormány Rakics szófiai jugoszláv követet ma táviratilag Belgrádba rendelte, hogy tervben jelentés a bulgáriai helyzetéről.

Revolveres uccal harc egy gyilkossal.

(Hajsza Timisoara uccán. — A tömeg megakart a lincseini a iövöldöző merénylőt.)

(Saját tudósítónktól.) Ma délután félkettőkor a temesvár-józsefvárosi pályaudvar tizenharmadik sínparján veszteglő tehervonat egyik vagonját egy ismeretlen ember feszegetni kezdte. Ezt észrevette Pantocar vasúti fékező, odalépett az ismeretlenhez és leüldözre vonta. Ez Pancotar felé fordult.

revolvert rántott elő és közvetlen közlőrl szivenlőtte a fékezőt, aki azonnal meghalt.

A revolverlövésre figyelmesek lettek a vasutasok és a vasúti rendőrség ügyveltes tagjai és rögtön a lövés irányába siettek. A menekülő gyilkost üldözöbe vették, aki a sínparok mellett futott a polgári lövölde irányában. A gyilkos menekülése közben folyton lövöldözött üldözői felé, akik közül egy törzsőrmesternek a köpenyét lőtte keresztül és egy vasúti munkást megsebesített.

Közben már a Lloyd-sorig jutottak. Már csak pár száz lépésre volt

tak az üldözött és az üldözők egymástól, amikor a bérkocsialomáshoz érkezett a gyilkos. Ott felugrott egy kocsi nélkül álldogáló kocsi bakjára és el akart hajtani. Az üldözők egyike még idejében ért oda, felugrott a bakra és leütötte a gyilkost onnan.

A megérkezett rendőrök csak nehezen tudták megakadályozni, hogy a közben összegyülekezett tömeg agyon ne verje az elfogott embert. Így is számos botlás és ököcsapás érte és több helyen vérzett. Bekísérték a rendőrségre, ahonnan a tömeg haragja elől Gutu rendőrfelügyelő védte meg rendőreivel a gyilkost. Megmotozásakor kiderült, hogy Zális Milán szerbszentmártoni földműves. Többféle idegen valót találtak nála és kiderült az is, hogy két ország rendőrsége és csendőrsége keresi rablásért és más bűntettekért. Kihallgatása a késő esti órákig tartott. Zálisot holnap délelőtt átkísérik a timisoarai ügyészség fogházába.

500 lej, köztisztviselőknek kedvezmény.)

De az alelnök még tovább megy egy téncléppel, mert amugy alaposan megtáncoltatja az elnököt.

„Enhez hasonló számadást még nem készítettek Nagyromániában. Ezt csak igen vig tárgya és roppant komikus vonatkozású operettekben lehet rendben találni és jóváhagyni. Komoly embereknek azonban nem, egyesületeknek, erkölcsi testületeknek semmiképpen!”

Teremtő jó Isten, aki belelát az emberek veséjébe, mondja meg, mi történt itt! Micsoda hallatlan könnyelműség volt az, eltáncolni az egyesület vagyonát. Még pedig nem is lassu valcertaktusban, hanem gyors rezgőcsárdásütemben táncolni el az egyesület vagyonát. Hallatlan! A körlevél további részében Alföldi László alelnök, aki mellesleg Nagyváradon tanít, erélyesen tiltakozik az ellen, mint ha ő az elnökség pályáza, ő nem pályázik az elnök Izsák Ferenc babérait, aki viszont Braszóban lakik. Egyébként rendkívüli közgyűlést akar összehívni április 10-re és ott adjon számot az elnök arról, hogy mit csinált az egyesület pénzével, a keservesen összetáncolt lejjel.

Mi csak hátorítást küldhetünk a nemesszándékú alelnöknek és úgy az okleveleseknek, mint a nélkülieknek ezt üzenhetjük: Világ táncmestereket egyesületek egy hatalmas kolomba, tartások össze és törítétek le a zsarnokságot, mert

A nap tükre.

Háborúság a táncmesterei berkekben.

Megdöböntő írást hozott ma a posta és figyelmesen átolvasva a megdöböntőt, kiderült, hogy az erdélyi táncmesterei berkekben rémes háborúság dúl. Alföldi László alelnök kötlevelet írt a Kartársákhhoz és ebben megrázó szavakkal fejt ki, hogy az érdemes táncmesterei egyesületét Izsák Ferenc elnök hozzá nem értése rohamos táncleptekkel viszi a teljes anyagi és erkölcsi zűllés felé. Az érdemes alelnök az érdemtelen elnök működését az alábbi vért megdermesztő és Zolát meghazudtoló realizmussal aposztrofálja:

„Az egyesület ügyei különben is régóta hamis vágyakra siklottak. Rosszul sáfárkodtak az egyesület vagyonával azok, akiknek őrzetére a vagyont annak idején rábiztunk. Kartársak! Táncmesterek, professzorok, mesterek, oklevelesek és nélküliek, kültelkiek és belvárosiak, haladók és kezdők, konzervatívok és liberálisok. Kilenc hónap alatt elherdálták az egyesület vagyonát. (Lásd számadást) Tehát lássuk: Bevételek 57856 lej, 25 bani. Kiadások 57856 lej 25 bani. Tartozások: segélyalapnak 13572 lej 50 bani, másoknak 29248 lej 30 bani, összesen 42820 lej 80 bani. Mit szölköz ehhez sorstársaim, akik estéről-estére verejtékező lábakkal oktatjátok a mondainra a mindkét nemibeli táncledyelő ifjúságot. (Egy haladó kurzus

— Nagy vasúti szerencsétlenség Franciaországban. Párisból jelentik: A Páris—Riviera expresszvonat hat mértőidőnyire Lyontól északra kisiklott. A halottak között három angol utas is van, közöttük egy ezredes. A sebesültek száma tizenhárom, akik között van Thomson, a híres londoni orvos és egy tábornok.

— A Hitler-pör tárgyalása. Münchenből táviratozzák: A Hitler-pör mai folytatásos tárgyalásán ma megkezdte Kahr volt főállambiztos kihallgatását. Az elnök megjegyezte, hogy a tanút egyelőre megesketés nélkül hallgatják ki, mivel a külső körülmények arra mutatnak, hogy az eseményekben része volt és nyomozási eljárás indult ellene. Kahr kihallgatása során elmondotta, hogy már kezdettől fogva nem hagyta kétségben a nyilvánosságot afelől, hogy mennyire fontos birodalmi részeknek tartja az egyes államokat és hogy a reá ruházott hatalmi kört nemcsak Bajorország javára, hanem az egész háza érdekében kívánja felhasználni.

— Rendelet mozgósítás esetére. A hadügyminiszter január 17-iki kelettel a következő 48-ik számú rendeletet adta ki: A hadsereg mozgósítására vonatkozó szabályzat 170-ik §-a értelmében valamennyi érdekeltek tudomására hozzuk, hogy mindazok az otthon levő hadkötelesek, akik a hadsereg valamely fegyverneméhez tartoznak, saját érdekükben mozgósítás esetén kötelesek magukkal hozni: két inget, 2 lábravalót, 2 pár harisnyát, vagy kapcát, két fő rukközöt, két zsebkendőt, 1 gyapjú fiandit és egy pár lábbelit (csizmant vagy bakancsot.) Valamennyi felszerelési cikknek jó állapotban kell lennie. A felszerelési cikkeket csakis az az ember fogja használni, aki magával hozza. A hadtesttől mást nem kap. A ruházati cikkek árát az illető csapattek fogják megfizetni, a mozgósítás esetén érvényben levő rekvirálási árjegyzék szerint. Az otthon levő valamennyi, valamely fegyvernemhez tartozó hadköteles tartozik ezeket a cikkeket békeidőben is készenlétben tartani. A hadügyminiszter az évenkénti hadgyakorlatok alkalmával elrendelheti, hogy ezeket a cikkeket a behívottak magukkal hozzák, s az ellenőrző szemlék alkalmával bemutatásuk. Azokat, akik rosszhiszeműségből eme rendelkezés nem alkalmazkodnak, a hadügyminiszter fegyelmi eljárás alá vonja. Fransovicu belügyi államtitkár, Mardarescu tábornok, hadügyminiszter.

— Rágalmazó detektívek. A Közlöny annak közlője megírta, hogy három temesvári detektív Oltean Corneli, Valomiu Joan és Milici Joan feljelentést tettek dr. Jarcu-lá Lázár ügyvéd, volt helyettes rendőrprefektus és dr. Bárdosi Vi-cián volt szigurancaosztályvezető ellen, hogy a „Fekete Kéz” bandának tagjai. Megindult a vizsgálat a két feljelentett ellen és a vizsgálat mára megállapította, hogy a feljelentések tartalma merő rágalom. Ennek következtében úgy Jarcu-lát, mint Bárdosit felmentették. Azonban a feljelentő detektívekkel elbocsátásra ítélték és megindult ellenük rágalmazás miatti eljárás.

Meggyilkolta-e gyermekét a mostohája?

Tuberkulózis vagy mérég. Exhumálás az aradi temetőben

(Saját tudósítónkól.) A nagy port felvert Eberlein-ügy a befejezés felé halad. Amint a Közlöny megírta, az újabb exhumálást az aradi ügyészség ma délután két órára tűzte ki. Délután két órákor megkezdődött a koporsó kitévése, ami körülbelül egy órát vett igénybe. Az exhumáláson résztvett dr. Bradean Athanasz megyei főorvos és dr. Ansterweil László törvényszéki orvos, Fikler Károly ügyész, Jonescu Emil vizsgálóbíró és a meghalt gyermek négy kezelő orvosa: dr. Pozsgay, dr. Kabdebó dr. Olariu és dr. Palágyi. A család részéről néhány rokon jelent meg. Az orvosok véleménye már az exhumálás előtt az volt, hogy minden körülmények között Bucureszbe kell néhány hullarészlet küldeni. Mert ha megállapítható is a tuberkulózis, amely a kezelő orvosok diagnózisa szerint a halál okozója volt, meg kell vizsgálni egyes hullarészleteket, hogy valamilyen mérég befolyásolt-e a tuberkulózis fejlődését.

A sírnál nem lehetett a boncolást megejteni a hideg miatt, ezért a koporsót a temető gondnokának irodájába vitték. Leemelték a ko-

zót tartassanak meg, mert a spekuláció mögött politikai tényezők rejtőzhetnek. Szándékosan a valutat, hogy a néptömegeket felingereljük a kormányzat ellen.

— Áprilisban megnyílik az aradi tudószanatórium. Mint ismeretes, a népjóléti miniszter aradi tartózkodása alatt annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Aradon minél előbb fel kell állítani a tüdőbeteg szanatóriumot. Az illetékes körök megtették a lépéseket, hogy a szanatóriumot ideiglenesen a járványkórház egyik épületszárnyában helyezték el. Az épület tervrajzát és a teljes tervezetet dr. Cucu Vazul városi főorvos felküldte jóváhagyás végett a népjóléti miniszteriumnak, így remélhető, hogy a szanatórium április hónapban megkezdheti működését. A szanatórium vezetésére valószínűleg Bucuresztől delegálnak szakorvost. A tuberkulózis elleni küzdelem egyesületének az a szándéka, hogy ha megfelelő anyagiakkal rendelkezik, Aradon külön épületet emel a tüdőbeteg szanatóriumnak.

— Drágaság Franciaországban. Párisból táviratozzák: A drágaság ijeszítő növekedéséért ma minisztertanács volt, amely felhatalmazta a kereskedelmi és földművelésügyi minisztereket, hogy hatáskörükben érvényes rendszabályokat fogadjanak. A kormánytagok tekintélyes részének az a kívánsága, hogy az új választások május 10. és 25-ik között

porsó fedelet és a jelenlévő rokonokat felhívták a személynázomosság igazolására. Ez nagy nehézségekkel járt, mert a hulla belsőrészei és minden hússanyag már megrothadt. Csak egy szivreszt, néhány bőrfoszlányt és a csontokat találták épségben. Az orvosok azonban a koponya töregeiből megállapították, hogy a hulla azonos Eberlein Ferenc meghalt fiával. Ellenben nem sikerült a halál okát kideríteni és így a talált szív darabot, csontot és a hulla körül fekvő földet szedték össze, amit Bucuresztbe küldenek. A többi hullarészlet új koporsóba tették és vizs szahelyezték a földbe.

Az orvosok kijelentették, hogy ha a kis fiút csakugyan megmérgezték, akkor a mérég maradványait a csontokban és a földben feltétlenül megtalálják. A bucureszti analízist nagy érdeklődéssel várják, mert most már teljes bizonyosságot nyernek arról, hogy a feljelentés rokon szeretetből vagy anyagi érdekekből indult ki. Az bizonyos, hogy ha kiderül Eberlein né ártatlansága, egyeseknek majd számolniuk kell a törvény előtt az ekkor indított hajszáért és a hatóság előtti rágalmazásért.

zött tartassanak meg, mert a spekuláció mögött politikai tényezők rejtőzhetnek. Szándékosan a valutat, hogy a néptömegeket felingereljük a kormányzat ellen.

— Aprilisban megnyílik az aradi tudószanatórium. Mint ismeretes, a népjóléti miniszter aradi tartózkodása alatt annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Aradon minél előbb fel kell állítani a tüdőbeteg szanatóriumot. Az illetékes körök megtették a lépéseket, hogy a szanatóriumot ideiglenesen a járványkórház egyik épületszárnyában helyezték el. Az épület tervrajzát és a teljes tervezetet dr. Cucu Vazul városi főorvos felküldte jóváhagyás végett a népjóléti miniszteriumnak, így remélhető, hogy a szanatórium április hónapban megkezdheti működését. A szanatórium vezetésére valószínűleg Bucuresztől delegálnak szakorvost. A tuberkulózis elleni küzdelem egyesületének az a szándéka, hogy ha megfelelő anyagiakkal rendelkezik, Aradon külön épületet emel a tüdőbeteg szanatóriumnak.

Sámson a néma óriás
2 rész, Luciano Albertinivel még ma szerdán és csütörtökön az Urániában.

— Egyezkednek a Tutankhamen-ügyben. Londomból jelentik: Macwall tábornok, az elhunyt Carnarvon legjobb barátja és végrendeletének végrehajtója Egyiptomba utazott, hogy Tutankhamen sírja ügyében megegyezést létesítsen az egyiptomi kormány és a sír feltárója, Carter Howard között.

— A timisoarai mentőkúrcus magyar nyelvű előadásai f. hó 14-én, pénteken esti 7 órákor kezdődnek, még pedig a zsidó liceum új épületében és hetenként kedden és pénteken tartatnak meg. Előadója dr. Farchy Leó orvos, dermatológus. A német nyelvű kurzus f. hó 17-én, hétfőn kezdődik meg és minden hétfőn és szerdán fog megtartatni este 7 órától 8-ig. Előadója dr. Hoffmann Miklós sebész és orthopedicai orvos. Mindazok, kik a kurzusra jelentkeztek, főkérletnek, hogy pontos időben megjelenni sziveskedjenek, meggyezvén, hogy újabb jelentkezők az első óra alatt is jelentkezhetnek még.

— Eljegyzés. Mericskay Vilma és Csanadán György jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Házasság. Eiser Ernő és Szemek Janka f. hó 9-én Timisoarán házasságra léptek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Kéménytűz. Ma délelőtt értesítették az aradi tűzoltóságot, hogy a Metianu (Forray) ucca 2. számú házban tűz van. A kivonult tűzoltóság a kéményben keletkezett tüzet néhány perc alatt eloltotta.

— Egy hej fogház hatóság elleni erőszak miatt. Az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt ma Stef Rémis aradi lakos állott, akit hatóság elleni erőszakkal vádoltak. Remis a múlt hó folyamán ittas állapotban megöltogatta Pécskán lakó anyósát, akivel összezőrdült. Anyósa a község házára sietett és egy rendőrrel tért vissza. Remis és a rendőr között szóváltás keletkezett, amelynek folyamán tettleg inzultálta a rendőrt. A törvényszék egy heti fogházra és száz lej pénzbüntetésre ítélte. A fogházbüntetést pedig a vizsgálati fogsággal kitöltötték vette.

Ma! NEGYEDIK MUSKÉTAS
Max Linderrel az APOLLO-ban.

— Tolvaj vasutasok a bíróság előtt. Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma Fábán János és három társa ügyét tárgyalta. A négy vádlott vasuti kalauz volt és a vasutagazgatóság területén kisebb-nagyobb lopásokat követtek el. Mivel mindannyian katonai felügyelet alatt állnak, a bíróság áttette az ügyet a sibui (nagysebzeni) hadbírószékhez. A vádlottak az ítélet ellen felfolyomódással éltek, mert azt akarják, ne katonai, hanem polgári törvényszék ítékezzen felettük.

— Moecea hegyi őrség által folyó hó 20-ra hirdetett gyűlés f. hó 17-én lesz megtartva. Hegyközségi Előljáróság.

— Alkalmi vételek arany és briliáns ékszerekben Waldmannál, Piata Avram Iancu (Szabadság-t.) 14

— Kultusadó felszólalás. Az aradi neolog izr. hitközség tagjaira 1924. évre kirótt kultusadó ellen beérkezett írásbeli felszólalások f. évi március hó 16-án, vasárnap d. e. 10 órákor vétetnek tárgyalás alá az izr. hitközség tanácstermében. Miről az érdekelteket azzal értesitem, hogy azok, akik határidőben felszólalással éltek, ezt a bizottság előtt szóbelileg is támogathatják. Fodor Gyula, az adó felszólalás tárgyalás elnöke.

Feloszlatás előtt a francia kamara.

(Egyenetlenség a kormány tagjai között. — Közelebbi új választás vagy mandátum meghosszabbítás. — Anglia nyugtalanító flottamanőverei a Földközi-tengeren.)

Párisból táviratozzák: A tegnapi minisztertanács tárgyalta a békeszerződésből származó kiadások fedezéséről és a pénzügyi intézkedésekről szóló javaslatokat. Jól informált helyről közlik, hogy a kormány kebelében erős egyenetlenség mutatkozik. Egyes miniszterek a parlament azonnali feloszlatását, mások mandátumának meghosszabbítását, vannak, akik a kormány átalakítását és akadnak a miniszterek között olyanok is, akik az azonnali visszalépést kívánják.

Párisból jelentik: A tegnapi minisztertanácsban megvitatták, hogy a Kamarát május elején vagy októberben oszlassák fel, esetleg halasszák a parlament feloszlatását a jövőre. Az utóbbi lehetőség a kormány egyik tagja pártfogója csak, akinek az a nérete, hogy a választások kitolása megrendítené a frank elleni spekulációt. A többi miniszternek az volt a felfogása, hogy a leggyorsabban el kell rendelni a választásokat.

A török kalifátus kérdése.

Jeruzsálemből táviratozzák: A Reuter ügynökség jelentése szerint Palesztina különböző részeinél száz felhatalmas követe a mohamedán főtanácsal való tanácskozás után Palesztina nevében egy hangulag felajánlotta a kalifátust Husszein királynak.

Angorából táviratozzák: Kemal pasa köztársasági elnök tudatta az indiai muzulmánok vezérével, hogy a jövőben a török nemzetgyűlés és a török kormány gyakorolja a kalifai méltóságot.

Anglia a Földközi tengert birtokába akarja venni.

Londonból táviratozzák: Az angol flotta Földközi tengeri gyakorlatának nagy jelentőséget tulajdonítanak. Az angol flotta főerjét olyan vizekre viszi, amelyeken az angol Birodalom érdekeit a leghatásosabban oltalmazhatja. A mostani tengeri gyakorlatok színhelye Franciaország és az afrikai francia gyarmatok között, vagyis olyan területen van, amelyről a legközelebbi európai háború esetén Franciaország a legtöbb katonai toborozhatná. A Földközi tenger az egyedüli hely, ahol az angol hatalmat idegen flotta veszélyeztetheti és ezért a jövőben ez lesz az angol tengeri haderő főbázisa. Az Északi tengeri angol flotta ezentúl ugyyszólván eltűnik, miután a német flotta megszűnésével feladatát teljesen befejezte.

Clark lett Anglia moszkvai követe.

Párisból jelentik: Az Echio de Paris úgy értesül Londonból, hogy a moszkvai angol nagykövetté Clark-ot nevezték ki. Clark a kormány utáni Magyarországon működött mint angol megbízott és nevével az ismert Clark féle javaslat tette ismertté. Az új angol nagykövet jelenleg a prágai követségi állást tölti be.

Negyedik muskétás

Vigjáték Max Linderrel
Dumas „Három testőr”
regényének paródiája.
Ma szordán, csütörtökön
és pénteken az

Apollóban.

Rablótámadás Aradon.

(Amikor a rabló a feljelentő. — Egy önnagy különös bonyodalma.)

(Saját tudósítónktól.) Véres, vagy támadás történt tegnap este 9 órakor Aradon a Bul Regele Ferdinánd (Boros Béni)-téren levő trafikban. A titokzatos esetről két feljelentés érkezett a rendőrségre, amelyek teljesen ellentmondanak egymásnak. Az egyik feljelentő Constantin Alexa, aki elmondotta, hogy bent járt Honfi György trafikjába, ahol négy ezer lejt kiloptak a zsebéből. Amikor kérdőre vonták a tulajdonost, az súlyosan megsebesítette a fején. A másik jelentést a trafik előtt posztoló rendőr nyújtotta be, amely szerint Constantin Alexa kirohant a trafikból, Honfi utána szaladt miközben segítségért kiáltott. Az üldözött elesett a járdán és betörte a fejét. A trafikosnak szintén véres volt az arca. A rendőr elő akarta állítani Constantint Alexát, de az elmenekült.

Az ügy a harmadik megvilágításban a trafikos előadása szerint a következő történt: (Constantin Alexa több ízben járt a trafikban és állandóan kellemetlenkedett. Tegnap este 9 órakor is benjárt és cigarettát akart vásárolni. Amikor a cigarettáért követelte Honfi a pénzt, kijelentette, hogy már fizetett. Később veszekedni kezdett és hivatalos ellenőrnél adta ki magát. Honfi, aki be akarta zárni az üzletét, magához vette a pénztárból a pénzt és távozásra szólította a káromló embert. Constantin erre egy éles tárggyal homlokpon süjtötte Honfit, akinek arcát elöntötte a vér. A trafikos a súlyos ütéstől megtántorodott, majd a már menekülő ember után szaladva segítségért kiáltott. Constantin Alexa menekülés közben elesett és betörte fejét. A merénylő embert át

adták a rendőrnek, de attól sikerült elmenekülnie.

A trafikos attól félt, hogy Constantin Alexa elakarja venni tőle a pénztárból kivett pénzt. Ezt a feltevését megerősítette az, hogy súlyosan megsebesítette, de szerencsére nem vesztette el eszméletét és így a rablótámadás nem sikerült. A különös és bonyodalmas ügyben a rendőrség szigorú nyomozást indított.

Elfogott tolvajbanda.

(Saját tudósítónktól.) A legutóbbi két nap alatt az aradi államrendőrség három-négy veszedelmes betörőt és besurranó tolvajt tartóztatott le, akik hónapok óta lopkodták az előszobákban kiakasztott télikabátokat. Az egyik Rádai Ferenc, akiről már megirtuk, hogy tetten érték, amikor egy élelmiszer bódéba akart betörni. Rádairól kiderült, hogy hosszabb ideig tartózkodott Temesváron, Nagyváradon és Bucarestben és mindenütt betörésekből és lopásokból tartotta fenn magát. Lakásán házkutatás alkalmával nagymennyiségű lopott holmit, közöttük több télikabátot találtak. Kínáltgatása alkalmával visszaemlékezett, hogy egyik kabátot dr. Korányi Barna aradi orvos rendelőjéből, a másikat pedig Beria Mihályné előszobájából lopta. A többi tárgyak szintén lopás után kerültek hozzá, de hogy honnan, arra nem emlékszik.

A másik letartóztatott Grigorescu Joan, aki legutóbb Epstein Sándor aradi lakostól lopott egy értékes bundát, amelyen már tulajdonított. A harmadik kabáttolvaj Butás Tódor, akit akkor sikerült letartóztatni, amikor a legutóbbi lopott kabátot házról-házra járva próbálta eladni. A tolvaj menekülni akart, de az uccán posztoló rendőr elfogta. Kiderült, hogy a kabátot Dima Imréné aradi lakostól lopta el. A letartóztatott veszedelmes embereket ma kísérték át az ügyesség fogházába.

A különönc halála

Jávában meghalt egy nagyon érdekes újságíró, ki olyan mellék foglakozást izmolt, mint nagyon kevés kortársa: állatszeliidítő is volt. Kommer Györgynek neveztek s egy dussgazdag németalföldi nagyiparos fia volt. Újságjának — Pewarta Surabaja — szerkesztőségét és kiadóhivatalát már évekként ezelőtt egy állatkert közepén helyezte el, a majmok, madarak és tigrisek ketrecei, a kígyók ládája és a krokodilusok árka között, mert Kommer annyira szerette ezeket az állatokat, hogy hálószobájába is bevitte őket.

Állatsereglete ritka, különös példányokból állott: fehér majmokból, szemüveges kígyókból, nagyszerű orangutánokból. Majmaival együtt evett az asztalnál, együtt ment szórakozni velük. — Európaiaság öltöztette őket és moziba is elvitte.

Egy napon azonban a jával hatóság rá akarta tenni a kezét az állatkertre. Dehet, hogy ezért, lehet, hogy más miatt. Kommer ezután elpusztította állatát. Még pedig öltetesen. Előbb madarait ölette meg s megegette a majmokkal, a majmokat megegette a tigrisekkel, a tigriseket pedig, mint hogy őket semmiféle állattal se etethette meg, eladta.

A különönc hatvanéves korában halt meg, kígyóharapás következtében, mert az orvos tanácsát nem követte, sebet nem kezelte. Nyomorúságos viskóban pusztult el, örökösének nagy vagyont hagyott. Rozoga konyhájában talált egy dobozt, telis tele bankjegyekkel, jávai valutákkal, melyeket a hangyák egészen ússzeragáltak.

Valutapiac.

Párisban 100 lej 14.50 frank.

Helyi valutaárak (Március 11.) Budapest belföldi 500, külföldi 440, effektiv 370, Bécs 372, osztrák korona 370, Prága 5.50, szokol 5.35, Belgrád 2.40, dinár 2.35, Newyork 189, dollár 190, Zürich 32.80, svájci frank 33, Milano 8, lira 8, London 812, angol font 820, Páris 6.70, francia frank 7.

Zürichi nyitás. (Március 11.) Amsterdam 214.75, Newyork 581, London 2478, Páris 21.10, Milano 23.75, Prága 16.7750, Budapest 0.0080, Belgrád 7.15, Bucarest 3.0250, Bécs 0.0081.8750.

Zürichi zárlat. (Március 11.) Amsterdam 214.75, Newyork 581.25, London 2479, Páris 21, Milano 23.85, Prága 16.7750, Budapest 0.0080, Belgrád 7.13, Bucarest 3.0250, Bécs 0.0081.8750.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Március 11.) Kifizetések: Páris 6.70, London 812, Newyork 189.50, Milano 8.04, Zürich 32.75, Bécs 0.002690, Prága 5.47, Budapest 0.0027.

Valuták: Napoleon 720, léva 1.32, török lira 95, angol font 808, francia frank 7, svájci frank 33, lira 8, drachma 2.80, dinár 2.35, dollár 188, lengyel márka 0.0023, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0028, szokol 5.40.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Március 11.) Belgrád 950—980, dinár 950—980, Bucuresti 405—420, lej 405—420, London 330.200—340.150, angol font 330.800—340.750, Milano 3175—3275, lira 3205—3305, Newyork 77.425—79.750, dollár 77.725—80.050, Páris 2795—2880, francia frank 2825—2910, Prága 2230—2305, szokol 2230—2305, Bécs 1.09.05—1.12.35, osztrák korona 109.05—112.35, Napoleon arany 266.400, A tálak rétkorona árfolyama 118.

Ma! NEGYEDIK MUSKÉTÁS
Max Linderrel az APOLLO-ban.

NE FÉLJEN, NEM SIR A GYERMEKE, HÖFER-gyermek-
bintóport és HÖFER-gyermekkrémét
használd.

Lloyd
3944
107

„ORIENT”

divatáruház ARAD, Bul. Regina Maria No. 18. (Salacz-u sarok.)

ENGROSS.

DETAIL.

Tisztelettel értesíti ARAD város és vidéke közönségét, hogy az összes 1556 tavaszi divatszövetek, selymek, marocainok, raktárba érkeztek. Mintákat vidékre ingyen és bérmentve küld.

A nagyvilágból.

(Már 7000 év előtt volt mozi.)
Will Day, angol természettudós a londoni művészeti társaságban előadást tartott, melyben a most már oly óriási mértékben kifejlődött mozi multjáról mondott el érdekes dolgokat. Will Day a mai mozi első kezdetét a keleti árnyékjátékokban látja, melyek a színház legősibb formái közé tartoznak. Az angol tudós kutatásai szerint, a kínaiak már 7000 esztendővel ezelőtt mesterek voltak abban, hogy bivalybőrből faragott figurák árnyékát vetítették fehér pergamen lapra s a legcsodálatosabb mozdulatokat tudták végeztetni ezekkel a figurákkal. Ez a kínai árnyékművészet, mely a mai napig fennmaradt, fel-feltűnik a keleti népeknél, így Egyiptomban és Perzsiában és különféleképpen befolyásolta a keleti színpadot. A modern mozi kezdetét Day 1824-re datálja, tehát eszerint a mozi éppen száz éves. Az 1824-ik esztendőben jelent meg Roger dr. angol tudós értekezése a Leonardo által leírt Camera obscuráról és az erre alapított Laterna magicáról összefüggésben a panoráma-előadásokkal. Akkor támadt a nagy panoráma-képek festésének és kiállításának divatja és ez a művelet rendkívüli módon kifejlődött. Az 1869-ik esztendőben aztán William Frize-Greene angol feltalálónak sikerült az ugynevezett búvárlámpa elvét összekapcsolni a fényképezéssel és előállította az első cellulóz-filmet. Az a szabadalom, melyet erre a találmányra kapott, tulajdonképpen az alapja a mozi technikai kialakulásának.

(A három grácia szövege — plágium?)
Lehár Ferenc világhírű operettje, melynek szövegét az olasz Carlo Lombardo írta és a világ összes nagy színpadjain játszották, egy bécsi lap híradása szerint — plágium. A darabot most Párisban játsszák, a Bataclan-színházban. Ott rájöttek, hogy a libretto nagyon hasonlít Hennequin egyik vígjátékához. A szerző eljárását indított a három grácia szövegírója ellen, a tantémék kifizetését úgy a szövegírónak, mint a zeneszerzőnek felfüggesztették.

A szerkesztésért ideiglenesen
KÜCSY JENŐ.
felel.

Cenzurát: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Gh. Mihalleanu

Dr. O. Vadán

ügyvédi irodája,
Arad, Str. Consistoriului (Batthyány-ucca) 24. sz. alatt megnyílt.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket naponta számítjuk.

Minden apró hirdetés két hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej.

Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej.

A vastagabb betűvel kívánt szöveget aláírással kell jelölni.

Hirdetéseket péntek 5 óráig vehetők fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Levelezés.

ALLÁSBAN LEVŐ fiatal irodista nőt támogatnék havi 1000 lej. Leveleket „Vén bohém” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 16.012

Alkalmazás.

MŰSZERÉSZ tanulóknak intelligensebb fiút fizetéssel felvesz Bodnár irógépvállalata Arad. 1517

GYERMEK mellé ajánlom. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1545

MINDENESLEANY 16 fizetéssel március 15-ére felvétetik. Arad, Str. Eminescu 33. I. emelet, ajtó 2. (Karel-ház.) 1542

MAGYAR-ROMÁN és magyar-német levelezésben jártas gépirógnó bankintézetben mielőbbi belépésre felvéteik. Gyors írásban jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatok „Szorgalmas” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába nyújthatók be. 1552

CSOMOZÓLEÁNYOKAT gyakorlatlalt alkalmazók. Szőnyegműhely Arad, Str. Moise Nicoara 17. (Petőfi-ucca) földszint. 10.028

KÉTTAGU családhoz háziutendők elvégzéséhez egy polgárlány, vagy árvaleány keresetetik, 16 bányaműd biztosítva. Arad, Piata Catedralei 2. (Tököl-tér 6b) I. em. 10.028

PERFECT béjáró házhoz keresetetik. Stein Arad, Strada Consistoriului (Batthyány-ucca) 32. II. em. 1557

FÜL löznyi tudó mindenek, fatúra felvétetik. Bővebbet Horváthné, Arad, Piata Catedralei (Tököl-tér) 6a udvarban. 1555

Lakás.

HÁROMSZOBÁS lakás, fürdőszoba, emelet folyosó, butorral együtt azonnal eladó. Bővebbet Elekas Andrásnéval Arad, Strada Doamna Bálása 208. szám. 12-34g. 15.022

EGYSZOBÁS lakást, esetleg konyhával, vagy konyhahasználattal, magas bérért keresek. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.022

Gyermek harisnyák HELLAS harisnya üzletben, ARAD, Lutheránus templom mellett. II minden színeben és nagyságban, legolcsóbban:

KÜLÖN BEJÁRATU BUTOROZOTT szobát azonnalra, vagy április 1-ére keres a belvárosban szolid árú. Cim Weiss Dávid fűszerüzlet Arad, Strada Mărăsești 14-63. 1551

Vétel és eladás.

CLUB GARNITURÁI, varrógép, Wertheim-cassa, mézárós ígérszekrény, gyönyörű szmírna szőnyeg, ebédli szőnyegek, nagy tükrök, toaletti tükrök, nagy fotel, szalon és háló berendezés, szivarkaasztal, antik szekrények, dísz tárgyak, asztalneműk, új férfi, nő ruhák, női kabátok, íróasztal stb. eladók. Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobbra. 1000

MEGVÉTELRE keresek több lakásban levő használt íróasztalt és egyéb irodai berendezési tárgyakat. Cim Moskovitz Mór Arad, Calea Saguna (Varjassy Lajos-ucca) 75. 1544

KÖRFÜRESZT asztallal együtt veszek Pálffy Bálint Chisineu-Erdős (Kisjenő-Erdőhely.) 1545

GYÖNYÖRŰ mocca-készlet, előszoba fogas, festmények, majolika lavor kancsóval eladók. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.022

PERZSA és egyéb szőnyegeket, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistoriului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

EREDETI világos norvég csukamájolaj Marke Aarsaether, görvéllykörös, tüdőbajos, fejletlen, sápadt, angolkörös, gyenge gyermekeknek és felnőtteknek. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14133

TÖBB SZÁZ évfolyam bekötött folyóirat és nagy tömeg hangjegy olcsón árusíttatnak ki Kerpelnél Arad. — Ugyanott kölcsönkönyvtár is. Telefon 385. 878

HOFFHER cséplő összes felszereléssel eladó. Strada Anton Pan 14. Arad-Gál. 1444

HASZNÁLT IRÓGÉPEK alkalmi eladása Bodnár Irógépvállalatánál Arad, főpostával szemben. 1518

Ingatlan.

MICALACÁ-NOUN (Ujmiklakán) Balog Zoltán-ucca 21. számú házam jutányos ártért eladó. 1526

BIRTOKOK, házak, szőlők, ültetők, nálmok, tanyák eladók. Bővebbet Wallinger-irodában Aradban. 15.022

Ültetők.

ARAD, Strada Metianu (Först-ucca) 3. számú kapualja eladó. 1543

Ellátás.

KITÜNŐ házhoz 30 lejért kapható. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1546

NATURÁLEKKAU fizetve uri családnál két nikolás leányok ellátás keresteik. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában kér. 1550

Különléle.

HASZNÁLT ODOM megvételre kerestek. Bővebbet a hirdetőjében.

Dr. FERENCZI
fogorvosai rendelője
ARAD, Str. Eminescu 10.
(Deák Ferenc-u. 39.)

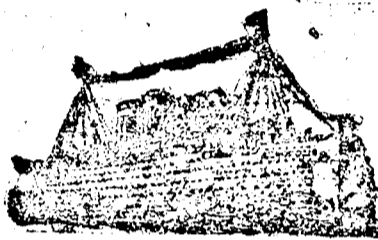
Nyolcas

Nicholson magánjáró cséplőgarnitúra és egy kombinált „Nemzeti” koptató olcsón eladó. Bővebbet: Kocsy Ferencné, Ghiorog, (Aradm.) 15021

Garantáltan tejszót naponta készítenek friss tej kapható

Kohn Ignác,
ARAD 15021

Str. Nieu Filipescu (Flórián-ucca) 7. sz.

FONTOS!

Délamerikautazóknak!

Tisztelettel értesítjük a t. utazóközönséget, hogy vállalatunknak megvannak Timisoarán a saját képviselői. Vállalatunk az egyedüli gőzhajózási társaság, mely a világ legnagyobb és legmodernebbül berendezett hajóival rendelkezik, mely kizárólag Közép-Brazília, Uruguay és Argentínában a következő városokban kötnek ki: Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Paranaguá, San-Francisco, Florianópolis, Rio-Granda, Montevideo és Buenos-Aires. Kérjük tehát az utazni vágyókat, hogy saját irodánkban felkeressenek, ahol is szívesen és ingyen kapnak mindennemű felvilágosítást. 348
Kiváló tisztelettel: Hamburg-Süddeutsche Dampfschiffahrts-Gesellschaft — Vezetőképvisező: Klein Gyula Timisoara. Központ: Belváros, Jenőherceg-ucca 5. Fiók: I. C. Bratianu-ucca 1. (az állomással szemben.) 348

Tordai portland cement,
tordai stuktur és gipsz,
szettirozott alabastrom gipsz, darabos carbid waggontételek, ben és detailban.
Kornis Testvérek Arad kapható. Telefonszám: 501. és 523. 1487

PUBLICATIUNE.

Se aduce la cunoastinta că comuna promontoriala din Măderat inițiativa de 16. Martie a. c. va ține **ADUNARE GENERALĂ** la care sunt invitați membrii a promontoriului.

OBIECTE:

1. Socoți din anul 1923.
2. Preliminarul anului 1924.

Măderat, la 10. Martie 1924.
1547 Președintele

Ujsgmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

kapható a kiadóhivatalban